

Sygn. akt IV GC upr 1527/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej, Wydział IV Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Filip Wesołowski

Protokolant: Nicola Kubik

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2022 roku we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. we W.

przeciwko (...) spółce z o.o. w K.

o zapłatę

zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 3123,06 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia trzy złote i sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

384,73 zł od dnia 8 grudnia 2018 roku,

765,05 zł od dnia 19 grudnia 2018 roku,

142 zł od dnia 21 grudnia 2018 roku,

766,71 zł od dnia 15 stycznia 2019 roku,

764,57 zł od dnia 13 lutego 2019 roku,

300 zł od dnia 25 lipca 2020 roku

do dnia zapłaty;

dalej idące powództwo oddala;

zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1087,50 zł kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2020 roku strona powodowa (...) spółka z o.o. we W. domagała od strony pozwanej (...) spółki z o.o. w K. zasądzenia kwoty 12693,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, że na podstawie zawartej umowy strona pozwana była zobowiązana do uiszczania na jej rzecz opłat franczyzowych, a także do uczestnictwa w organizowanych przez nią kongresach i przesyłania danych o wysokości ociążnietego obrotu. Strona pozwana nie zapłaciła opłat licencyjnych i marketingowych w łącznej kwocie 4768,30 zł, a także nie uiściła należności w kwocie 142 zł za wydane jej teczki i kalendarze. Ponadto nie wzięła udziału w dwóch kongresach, za co strona powodowa obciążyła ją karami umownymi w kwotach po 300 zł (łącznie 600 zł) oraz nie przesłała w kwietniu, maju, czerwcu oraz wrześniu 2018 roku informacji o uzyskanych obrotach, za co strona powodowa obciążyła ją karami umownymi w łącznej wysokości 300 zł. Ostatecznie strona powodowa rozwiązała

umowę z winy strony pozwanej i z tego tytułu obciążyła ją dodatkowo karą umowną w kwocie 6883,04 zł. Należności powyższe nie zostały zapłacone, mimo wezwania do zapłaty.

W dniu 10 lipca 2020 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym zasądzono kwotę dochodzoną pozwem oraz 3167 zł kosztów procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. Przyznała, że zawarła ze stroną powodową umowę wskazaną w pozwie. Zarzuciła jednak, że nie otrzymała wsparcia i niezbędnych materiałów do realizacji obowiązków z niej wynikających, a wzory dokumentów, które zostały jej wydane posiadały wadę prawną przez co utraciła należną jej prowizję w kwocie 18000 zł. Strona pozwana zarzuciła także, że przed zawarciem umowy nie została poinformowana, że udział w kongresach wiąże się z obowiązkiem uiszczania dodatkowych opłat oraz że będą się one odbywały w miejscowościach odległych od jej siedziby. Strona pozwana zarzuciła wreszcie, że strona powodowa nie wykonywała żadnych działań, które uzasadniałyby domaganie się przez nią zapłaty opłat marketingowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 stycznia 2018 roku (...) spółka z o.o. we W. (franczyzodawca) zawarła z (...) spółką z o.o. w K. (franczyzobiorcą) umowę o współpracy gospodarczej (w formie aktu notarialnego).

Przedmiotem umowy było udzielenie przez franczyzodawcę na rzecz franczyzobiorcy prawa (na zasadach franchisingu [franczyzy]) do prowadzenia działalności gospodarczej, polegającej na szeroko rozumianym pośrednictwie w obrocie prawami i nieruchomościami, to jest pośrednictwie w sprzedaży, kupnie, wynajmie, najmie, zarządzaniu, wycenie, developingu, zgodnie z umową, pod nazwą handlową (...) i (...) oraz pod nazwą handlową (...) z tym zastrzeżeniem, że prawo do prowadzenia działalności pod nazwą handlową (...) miało przysługiwać franczyzobiorcy wyłącznie po podpisaniu odrębnej umowy cywilnoprawnej regulującej zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie pośrednictwa finansowego. F. mógł prowadzić pośrednictwo finansowe wyłącznie pod nazwą i logo (...).

F. oświadczył, że przysługują mu prawa autorskie do nazwy (...) i (...), opracowanego znaku firmowego i logo szczegółowo opisanych w systemie identyfikacji wizualnej, know-how dotyczącego techniki i organizacji pracy oraz opracowanego znaku firmowego i logo (...) oraz że jest właścicielem licencji na program do obsługi biur nieruchomości ((...).wgn.online), a (...) jest oficjalnym wydawnictwem wewnątrz GRUPY (...).

F. oświadczył także, że przekazuje franczyzobiorcy na zasadach określonych w umowie prawo do używania i posługiwania się nazwą (...) i (...), jak i swoim znakiem firmowym obejmującym nazwę (...) oraz (...) na czas obowiązywania umowy, a franczyzobiorca wyraził na to zgodę i oświadczył, że będzie prowadzić działalność w swoim imieniu i na swoją rzecz. F. w ramach opłaty licencyjnej przekazał także franczyzobiorcy prawo do używania zakupionego przez franczyzodawcę na mocy umowy licencji programu (...)wgn.online, a franczyzobiorca wyraził na to zgodę. F. oświadczył, że przekaże franczyzobiorcy login i hasło, przy wykorzystaniu których franczyzobiorca będzie zobowiązany na stronie www.inet.wgn.pl zalogować się do panelu "Zarządzaj agentami biura oraz danymi firmy", co pozwoli mu na obsługę programu (...)wgn.online. Wszelkie zastrzeżenia w zakresie funkcjonowania tego programu, w tym w zakresie eksportu ofert, franczyzobiorca obowiązany był kierować na adres sekretariat@wgn.pl lub portali. W przypadku wygaśnięcia lub rozwiązania umowy dostęp franczyzobiorcy do panelu w programie oraz do bazy (...) miał zostać natychmiast zablokowany. W komputerowej bazie ofert nieruchomości (...) nazwa biura w B. miała brzmieć (...).

Logo (...) i (...), nazwa, kolorystyka logo, znak firmowy i inne elementy systemu identyfikacji wizualnej oraz technika i zasady organizacji pracy, które wyczerpywały przedmiot działania, miały zostać przekazane franczyzobiorcy przez franczyzodawcę w dniu zawarcia umowy.

F. w dniu podpisania umowy miał uiszczyć na rzecz franczyzodawcy bezzwrotną opłatę startową w wysokości 800 zł. Ponadto z tytułu praw i uprawnień franczyzobiorcy wynikających z umowy franczyzobiorca zobowiązał się w okresie trwania umowy i niezależnie od uzyskiwanych obrotów do płacenia franczyzodawcy następujących opłat:

comiesięcznej opłaty licencyjnej w wysokości równoważności w złotych polskich kwoty 145 euro netto, według średniego kursu NBP z piątego dnia każdego miesiąca rozliczeniowego z góry, począwszy od dnia 1 kwietnia 2018 roku,

opłaty marketingowej w stawce obowiązującej w aktualnym cenniku udostępnionym w (...); zmiana stawki marketingowej nie miała charakteru zmiany umowy; na dzień zawarcia umowy opłata wynosiła 320 zł netto; opłata marketingowa miała charakter ryczałtu, była comiesięczna i płatna z góry, począwszy od dnia 1 kwietnia 2018 roku.

Powyższe opłaty miały być płatne z góry do piątego dnia każdego miesiąca kalendarzowego. Faktury potwierdzające te opłaty miały być wysyłane drogą elektroniczną na wskazany przez franczyzobiorcę adres poczty elektronicznej. W razie braku wskazania takiego adresu faktury miały być wysyłane na główny adres biura (bielskobiola@wgn.pl). Nieosiągnięcie obrotu nie zwalniało franczyzobiorcy z obowiązku uiszczania opłat licencyjnych i na marketing oraz przesyłania informacji o obrocie. W razie uchybienia terminowi uiszczenia comiesięcznej opłaty franczyzobiorca miał zapłacić franczyzodawcy odsetki ustawowe za każdy dzień opóźnienia. Jeżeli opóźnienie przekroczyłoby trzydzieści dni franczyzodawca mógł rozwiązać umowę bez wypowiedzenia z winy franczyzobiorcy. W okresie zawieszenia działalności biura (...) franczyzobiorca miał ponosić jedynie opłatę licencyjną, to jest równoważność w złotych polskich 145 euro netto i był zwolniony z ponoszenia opłaty marketingowej.

F. miał obowiązek prowadzić działalność opisaną w preambule umowy wyłącznie pod szyldem (...), (...) oraz (...) pod adresem biura (...) zaakceptowanym przez franczyzodawcę. W czasie obowiązywania umowy franczyzobiorca zobowiązany był także do:

korzystania wyłącznie z programu (...).wgn.online, z należytą starannością, zgodnie z jego przeznaczeniem i otrzymaną instrukcją obsługi, w tym słownikami programu;

umożliwienia dokonywania nieodpłatnie w programie otrzymanym od franczyzodawcy zmian, aktualizacji i ulepszeń;

natychmiastowego informowania o wszystkich nieprawidłowościach uniemożliwiających prawidłowe funkcjonowanie programu na adres: sekretariat@wgn.pl.

W celach statystycznych franczyzobiorca miał również obowiązek przekazywać franczyzodawcy w formie pisemnej wraz z podpisem (faksem lub pocztą elektroniczną) do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym informację o obrocie oraz o ilości zawartych transakcji uzyskanych w biurze w danym miesiącu.

W przypadku niedostarczenia powyższych informacji franczyzodawca uprawniony był do naliczenia kary umownej w wysokości 75 zł za każdy rozpoczęty miesiąc naruszenia.

F. zobowiązany był również zapoznawać się z treścią każdego kolejnego (...) i stosować zawarte w nim zalecenia oraz archiwizować w biurze (...). Ponadto franczyzobiorca lub też współpracujący z nim agent (niezależnie od podstawy prawnej tej współpracy) miał obowiązek uczestniczenia na każdym kongresie szkoleniowym (...).

W przypadku braku uczestnictwa franczyzobiorcy i/lub współpracującego z nim agenta na kongresie szkoleniowym (...) franczyzodawca uprawniony był do naliczenia kary umownej w wysokości 300 zł za każdy kongres, na którym nie uczestniczył franczyzobiorca lub współpracujący z nim agent. Obowiązek zapłaty kary umownej odpadał w przypadku braku uczestnictwa franczyzobiorcy lub współpracującego z nim agenta z powodu siły wyższej, co franczyzobiorca

zobowiązany był udokumentować w terminie czternastu dni liczonych od ustania tej przyczyny. Powyższe nie wyłączało uprawnień franczyzodawcy do rozwiązania umowy i naliczenia kar umownych z tego tytułu.

F. oświadczył, że według własnego uznania będzie:

umieszczał oferty i/lub dane teleadresowe biura franczyzobiorcy na portalach GRUPY (...), w tym w szczególności na www.wgn.pl oraz na innych portalach internetowych,

promował GRUPĘ (...) na rynku krajowym i zagranicznym, w tym na portalach własnych i podmiotów współpracujących.

F. mógł także drukować wybrane przez siebie oferty z rynku pierwotnego i komercyjnego nieruchomości franczyzobiorcy z (...) w wydawnictwach własnych wraz ze standardowym opisem i kontaktem telefonicznym do biura franczyzobiorcy.

F. na własny koszt oraz według własnego uznania miał także umieszczać dane kontaktowe biura franczyzobiorcy w innych czasopismach, dziennikach, katalogach, na portalach internetowych oraz reklamować na targach nieruchomości.

F. mógł nabywać od franczyzodawcy aktualne wydawnictwa GRUPY (...) według aktualnego cennika ogłaszanego w (...). Mógł także umieszczać w wydawnictwach GRUPY (...) oferty specjalne i współfinansowane przez klientów franczyzobiorcy z indywidualnymi opisami za dodatkową opłatą według aktualnego cennika udostępnionego w (...), będącym oficjalnym wydawnictwem GRUPY (...).

F. przysługiwało prawo wyłączności w ten sposób, że w B. nie mogły powstać inne przedstawicielstwa franczyzodawcy w odległości mniejszej niż pół kilometra od lokalizacji prowadzonego przez franczyzobiorcę biura (...). W ramach umowy franczyzobiorca był uprawniony do prowadzenia działalności pod jednym adresem zaakceptowanym wcześniej przez franczyzodawcę i zobowiązał się zachować odległość pół kilometra od istniejących biur (...), oraz musiał uzyskać pisemną zgodę na zmianę lokalizacji od franczyzodawcy. Naruszenie powyższych postanowień upoważniało franczyzodawcę do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia z winy franczyzobiorcy.

Każda ze stron mogła rozwiązać umowę z czteromiesięcznym okresem wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

W przypadku wypowiedzenia przez franczyzobiorcę umowy do dnia 31 grudnia 2022 roku zobowiązany był on zachować czteromiesięczny okres wypowiedzenia przypadający na koniec miesiąca kalendarzowego oraz miał zapłacić franczyzodawcy kwotę w wysokości równowartości w złotych polskich 1460 euro według średniego kursu NBP z daty złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu, z tytułu kary umownej, płatnej jednorazowo w ciągu siedmiu dni od dnia wypowiedzenia umowy.

W przypadku wypowiedzenia przez franczyzobiorcę umowy po dniu 31 grudnia 2022 roku mógł on wypowiedzieć umowę z zachowaniem czteromiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, bez zapłaty kary umownej.

Jeżeli w trakcie trwania umowy franczyzodawca rozwiązałby umowę z winy franczyzobiorcy to franczyzobiorca miał zapłacić franczyzodawcy kwotę w złotych polskich w wysokości stanowiącej równowartość 1600 euro według średniego kursu NBP z dnia złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy, z tytułu kary umownej, płatnej jednorazowo w ciągu siedmiu dni od dnia jej rozwiązania.

Naruszenie przez franczyzobiorcę któregokolwiek z postanowień umowy upoważniało franczyzodawcę do jej rozwiązania bez wypowiedzenia z winy franczyzobiorcy.

W kwestiach spornych wynikających z umowy miał orzekać właściwy sąd z siedzibą we W..

W załączniku nr 3 do powyższej umowy franczyzobiorca potwierdził odbiór loginu i hasła do programu www.inet.wgn.pl.

(dowód: bezsporne;

umowa z dnia 17.01.2018 roku z załącznikami – k. 9-24)

W dniach 13-15 kwietnia 2018 roku franczyzodawca zorganizował 46. Kongres (...) w B. (w Hotelu (...)).

W dniach 26-28 października 2018 roku franczyzodawca zorganizował także 47. Kongres (...) w C. (w Hotelu (...)).

W obu powyższych kongresach nie wziął udziału żaden przedstawiciel franczyzobiorcy.

(dowód: bezsporne;

programy kongresów – k. 100-101)

W dniu 5 listopada 2018 roku franczyzodawca obciążył franczyzobiorcę notami księgowymi o następujących numerach:

1/11/2018 na kwotę 300 zł z tytułu kary umownej za brak uczestnictwa w 46. Kongresie Szkoleniowym (...), który odbył się w dniach 13-15.04.2018 roku, zgodnie z §7 pkt 9 umowy zawartej w dniu 17.01.2018 roku (Rep. A 250/2018);

2/11/2018 roku na kwotę 300 zł z tytułu kary umownej za brak uczestnictwa w 46 Kongresie Szkoleniowym (...), który odbył się w dniach 26-28.10.2018 roku, zgodnie z §7 pkt 9 umowy zawartej w dniu 17.01.2018 roku (Rep. A 250/2018);

3/11/2018 na kwotę 300 zł z tytułu kary umownej za brak informacji o obrocie oraz ilości zawartych transakcji w miesiącach kwietniu, maju, czerwcu oraz wrześniu 2018 roku, zgodnie z §7 pkt 5 umowy zawartej w dniu 17.01.2018 roku (Rep. A 250/2018).

(dowód: bezsporne,

noty księgowe – k. 33)

W wiadomości elektronicznej z dnia 20 listopada 2018 roku pełnomocnik franczyzodawcy przypomniał franczyzobiorcy o konieczności uczestniczenia w każdym kongresie szkoleniowym GRUPY (...). Przypomniał także, że brak realizacji tego obowiązku stanowi poważne naruszenie umowy, które może skutkować nawet jej rozwiązaniem. Wskazał także, że franczyzodawca zdaje sobie sprawę z tego, że udział w kongresach stanowi pewien wydatek, ale jest to w jego ocenie konieczne do profesjonalnego i skutecznego prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w ramach GRUPY (...).

(dowód: bezsporne;

korrespondencja elektroniczna – k. 31)

W wiadomości elektronicznej z dnia 23 listopada 2018 roku franczyzobiorca zgłosił I. J. do udziału w szkoleniu organizowanym przez franczyzodawcę we W. w dniach 7-8 grudnia 2018 roku, lecz ostatecznie wziął w nim udział K. J., który zgłosił uwagi do sposobu jego przeprowadzenia.

(dowód: bezsporne;

korrespondencja elektroniczna – k. 95-99)

W wiadomości elektronicznej z dnia 31 stycznia 2019 roku pełnomocnik francyzodawcy poinformował francyzobiorcę, że jego aktualne zadłużenie wynosi 5250,23 zł. Poinformował także, że jeżeli zadłużenie nie zostanie uregulowane w ciągu pięciu dni (do dnia 5 lutego 2019 roku), to sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

(dowód: bezsporne;

korrespondencja elektroniczna – k. 31v)

W piśmie z dnia 14 lutego 2019 roku pełnomocnik francyzodawcy poinformował francyzobiorcę, że francyzodawca stwierdził fakt poważnego naruszenia obowiązków wynikających z umowy o współpracy gospodarczej z dnia 17 stycznia 2018 roku polegający na:

niestawiennictwie francyzobiorcy lub jego przedstawiciela na kongresach szkoleniowych (...) dwóch ostatnich edycji, to jest w dniach 13-15 kwietnia 2018 roku oraz w dniach 26-28 października 2018 roku, co stanowiło naruszenie §7 ust. 9 umowy;

braku terminowej płatności opłat francyzowych (aktualny stan zadłużenia z tego tytułu wynosił 5368,30 zł i obejmował opłaty za czerwiec i grudzień 2018 roku oraz styczeń i luty 2019 roku);

braku bieżącego przesyłania danych o obrotach biura.

Z uwagi na powyższe naruszenia francyzodawca oświadczył, że rozwiązuje umowę o współpracy gospodarczej z dniem 28 lutego 2018 roku z winy francyzobiorcy (na podstawie §19 ust. 2 umowy) – pod warunkiem braku dokonania płatności wszystkich zaległych opłat w kwocie 5368,30 zł w całości i braku przesłania danych o wysokości osiągniętego obrotu w terminie do dnia 20 lutego 2019 roku.

Jednocześnie francyzodawca przypomniał, że rozwiązanie umowy w tym trybie będzie wiązało się z obowiązkiem zapłaty kary umownej w kwocie 1600 euro.

(dowód: bezsporne;

piśmo z dnia 14.02.2019 roku z dowodami nadania i doręczenia – k. 25-29;

korrespondencja elektroniczna – k. 30)

W odpowiedzi francyzobiorca skontaktował się z francyzodawcą i w korespondencji elektronicznej z dnia 26 lutego 2019 roku zadeklarował wpłatę bieżącej opłaty francyzowej do końca tygodnia i zwrócił się z wnioskiem o cofnięcie oświadczenia o rozwiązaniu umowy.

W wiadomości elektronicznej z dnia 11 marca 2019 roku pełnomocnik francyzodawcy odmówił wycofania oświadczenia o odwołaniu umowy wobec braku wywiązania się z deklaracji z dnia 26 lutego 2019 roku.

(dowód: bezsporne;

korrespondencja elektroniczna – k. 32)

W okresie obowiązywania umowy francyzodawca obciążył francyzobiorcę fakturami VAT o następujących numerach:

2/11/2018 z dnia 5 listopada 2018 roku na kwotę 581,53 zł brutto (472,79 zł netto), na którą złożyły się kwoty 196,80 zł brutto (160 zł netto) za marketing oraz 384,73 zł brutto (312,79 zł netto) z tytułu opłaty licencyjnej, z terminem płatności do dnia 12 listopada 2018 roku, z której do zapłaty pozostała kwota 389,84 zł;

(...) z dnia 30 listopada 2018 roku na kwotę 581,53 zł brutto (472,79 zł netto), na którą złożyły się kwoty 196,80 zł brutto (160 zł netto) za marketing oraz 384,73 zł brutto (312,79 zł netto) z tytułu opłaty licencyjnej, z terminem płatności do dnia 7 grudnia 2018 roku;

(...) z dnia 11 grudnia 2018 roku na kwotę 1158,65 zł brutto (941,99 zł netto), na którą złożyły się kwoty 393,60 zł brutto (320 zł netto) za marketing oraz 765,05 zł brutto (621,99 zł netto) z tytułu opłaty licencyjnej, z terminem płatności do dnia 18 grudnia 2018 roku;

(...) z dnia 13 grudnia 2018 roku na kwotę 142 zł brutto (115,45 zł netto), na którą złożyły się kwoty 120 zł brutto (97,56 zł netto) za teczki oraz 22 zł brutto (17,89 zł netto) za kalendarze, z terminem płatności do dnia 20 grudnia 2018 roku;

5/01/2019 z dnia 7 stycznia 2019 roku na kwotę 1320,21 zł brutto (1073,34 zł netto), na którą złożyły się kwoty 553,50 zł brutto (450 zł netto) za marketing oraz 766,71 zł brutto (623,34 zł netto) z tytułu opłaty licencyjnej, z terminem płatności do dnia 14 stycznia 2019 roku;

2/02/2019 z dnia 5 lutego 2019 roku na kwotę 1318,07 zł brutto (1071,60 zł netto), na którą złożyły się kwoty 553,50 zł brutto (450 zł netto) za marketing oraz 764,57 zł brutto (621,60 zł netto) z tytułu opłaty licencyjnej, z terminem płatności do dnia 12 lutego 2019 roku.

(dowód: bezsporne;

faktury VAT – k. 34-36)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Bezsporne w niniejszej sprawie było zawarcie przez strony umowy o współpracy gospodarczej (umowy franchisingu [franczyzy]), zgodnie z którą strona powodowa odpłatnie przekazała stronie pozwanej prawo do używania nazwy (...) oraz (...). Istota sporu sprowadzała się natomiast do tego, czy strona powodowa była uprawniona do rozwiązania powyższej umowy z winy francyzobiorcy (strony pozwanej), a co za tym idzie, czy mogła domagać się zapłaty kary umownej z tego tytułu. Sporne było także to, czy stronie powodowej przysługiwało roszczenie o zapłatę należności z tytułu opłat licencyjnych, opłat marketingowych oraz pozostałych kar umownych (za brak uczestnictwa w kongresach szkoleniowych oraz brak przesyłania informacji o obrotach).

Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że postępowanie cywilne ma charakter kontradyktoryjny, czego wyrazem jest przede wszystkim dyspozycja art. 232 k.p.c., określająca obowiązek stron do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, co z kolei jest potwierdzeniem reguły zawartej w art. 6 k.c., wyznaczającej sposób rozłożenia ciężaru dowodu. Podkreślić należy, że zasady art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim i w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał. Zaznaczyć także należy, że nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią nie wskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76). Dopuszczenie dowodów z urzędu jest bowiem prawem, a nie obowiązkiem Sądu, z którego to prawa powinien szczególnie ostrożnie korzystać, tak by swym działaniem nie wspierał żadnej ze stron procesu. Faktycznie działanie Sądu z urzędu powinno ograniczać się tylko do sytuacji, gdy strona działa bez fachowego pełnomocnika i dodatkowo jest nieporadna. Z zasady nie dotyczy to więc przedsiębiorcy, którego profesjonalizm powinien obejmować także sferę funkcjonowania w obrocie prawnym.

Nadto w postępowaniu w sprawach gospodarczych reguły powyższe zostały zaostrzone z uwagi na treść przepisu art. 458⁵ §1 i 4 k.p.c. Stosownie do §1 wskazanego przepisu powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew (której odpowiednikiem jest sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym). Zgodnie natomiast z §4 twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem wskazanej wyżej regulacji podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania. W postępowaniu w sprawach gospodarczych obie strony procesu tracą zatem prawo powoływania twierdzeń, zarzutów oraz dowodów na ich poparcie, nie powołanych w pozwie oraz odpowiedzi na pozew (sprzeciwie od nakazu zapłaty), bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że wykażą, iż ich powołanie w pozwie albo w sprzeciwie nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynikła później. Funkcją tych przepisów jest zdyscyplinowanie stron procesu poprzez zagrożenie prekluzją dowodową.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że zgodnie z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że powód składając pozew powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o zasadności powództwa. Udowodnienie faktów może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego. Nie ulega także wątpliwości, że co do zasady to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia twierdzeń zawartych w pozwie, bowiem to on domaga się zapłaty i powinien udowodnić zasadność swojego roszczenia. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być jednak pojmowana w ten sposób, że ciąży on zawsze na powodzie. W zależności od rozstrzyganych w procesie kwestii faktycznych i prawnych ciężar dowodu co do pewnych faktów będzie spoczywał na powodzie, co do innych z kolei – na pozwanym.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie co do zasady to na stronie powodowej spoczywał ciężar udowodnienia istnienia roszczenia dochodzonego pozwem.

Strona powodowa przedłożyła łączącą strony umowę o współpracy gospodarczej (umowę franchisingu) oraz wystawione na jej podstawie faktury VAT z tytułu między innymi comiesięcznych opłat licencyjnych. W tej części strona pozwana w żaden sposób nie zakwestionowała roszczenia strony powodowej. Strona pozwana nie ustosunkowała się także do żądania strony powodowej w zakresie należności za dostarczone teczki i kalendarze.

Tym samym roszczenie strony powodowej zasługiwało na uwzględnienie w zakresie faktur VAT nr (...) (opłata licencyjna w wysokości 384,73 zł), (...) (opłata licencyjna w kwocie 765,05 zł), (...) (teczki i kalendarze za łączną kwotę 142 zł), 5/01/2019 (opłata licencyjna w kwocie 766,71 zł) oraz 2/02/2019 (opłata licencyjna w wysokości 764,57 zł).

Żądanie strony powodowej było także uzasadnione w zakresie łącznej kwoty 300 zł z tytułu kary umownej za brak informacji o obrocie oraz ilości zawartych transakcji w miesiącach kwietniu, maju, czerwcu oraz wrześniu 2018 roku (po 75 zł za każdy miesiąc). Także w tej części strona pozwana nie zakwestionowała roszczenia strony powodowej, a zastrzeżenie kary umownej z tego tytułu było w ocenie Sądu ważne i skuteczne.

Łącznie zatem suma kwot należnych stronie powodowej wyniosła 3123,06 zł.

Strona powodowa domagała się także zapłaty opłat marketingowych. Nie ulega przy tym wątpliwości, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana zakwestionowała roszczenie strony powodowej w tym zakresie (zaprzeczyła, aby strona powodowa wykonywała jakiegokolwiek działania marketingowe). Jednocześnie strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, aby w tym zakresie umowa została wykonana. Dlatego też w tej części powództwo nie mogło zasługiwać na uwzględnienie.

Należy w tym miejscu jeszcze wskazać, że nie mogła także zostać uwzględniona należność wynikająca z faktury VAT nr (...), z której do zapłaty pozostała kwota 389,84 zł. Strona powodowa nie zgłosiła bowiem twierdzeń, czy zapłacona przez stronę pozwaną kwota dotyczyła należności z tytułu opłaty licencyjnej czy opłaty marketingowej.

W niniejszej sprawie strona powodowa domagała się także zapłaty kwoty 600 zł z tytułu kar umownych (po 300 zł) za brak uczestnictwa w dwóch kongresach szkoleniowych oraz kwoty 6883,04 zł z tytułu kary umownej za rozwiązanie umowy z winy strony pozwanej.

Zgodnie z art. 483 §1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Zgodnie natomiast z art. 484 §1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Jeżeli jednak zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej. To samo dotyczy przypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana (art. 484 §2 k.c.).

Kara umowna jest zatem dodatkowym zastrzeżeniem umownym, wprowadzanym do umowy w ramach swobody kontraktowania, mającym na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawartej przez nie umowy i służy realnemu wykonaniu zobowiązania (skłania stronę zobowiązaną do ścisłego wypełnienia zobowiązania). Dłużnik, godząc się na karę umowną, bierze tym samym na siebie gwarancję jego wykonania. Treścią zastrzeżenia kary umownej jest zobowiązanie się dłużnika do zapłaty wierzycielowi określonej kwoty pieniężnej w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego.

Kategorię „zobowiązania niepieniężnego” należy rozumieć szeroko. Obejmuje ona zobowiązania niepieniężne, przewidujące świadczenia o charakterze majątkowym (na przykład zawarcie umowy przyrzeczonej czy przeniesienie własności rzeczy lub praw) oraz niemajątkowym (na przykład powstrzymanie się od podejmowania określonej działalności czy zachowanie informacji w poufności). Wchodzi też w grę zastrzeżenie kar umownych w przypadku skorzystania przez jednego z kontrahentów z uprawnienia kształtującego, na przykład wypowiedzenia umowy lub odstąpienia od niej (tak również Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 21 sierpnia 2008 roku, IV CSK 202/08, LEX nr 466003, z dnia 20 października 2006 roku, IV CSK 154/06, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 117 czy z dnia 7 lutego 2007 roku, III CSK 288/06, LEX nr 274191).

Trzeba w tym miejscu jeszcze wskazać, że kwestię ważności (nieważności) poszczególnych postanowień łączącej strony umowy Sąd bierze pod uwagę z urzędu (niezależnie od poglądów i zarzutów stron w tym zakresie), choć oczywiście tylko na podstawie materiału zebranego zgodnie z regułami określonymi w przepisach prawa procesowego. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 17 czerwca 2005 roku, III CZP 26/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 63, z dnia 5 kwietnia 2007 roku, II CSK 553/06, LEX nr 315531 czy z dnia 2 marca 2011 roku, I CSK 261/10, LEX nr 784986.

Niezależnie od powyższego trzeba pamiętać, że zgodnie z regulacją kodeksową obowiązek zapłaty kary umownej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania mógł obciążać stronę pozwaną jedynie w sytuacji, kiedy ponosiła ona winę za taki stan rzeczy.

Należy w tym miejscu przede wszystkim zauważyć, że w ocenie Sądu zastrzeżenie kary umownej w przypadku braku uczestnictwa w kongresach szkoleniowych oraz w razie rozwiązania umowy z winy strony pozwanej nie było co do zasady dopuszczalne i ważne (skuteczne).

Nie ulega przy tym wątpliwości, że ewentualny udział franczyzobiorcy w kongresach szkoleniowych wiązał się z poniesieniem dodatkowych kosztów (zarówno kosztów dojazdu do często odległych miejsc, jak również kosztów uczestnictwa w samym wydarzeniu). Tym samym w ocenie Sądu niedopuszczalne było zastrzeżenie kary umownej za brak uczestnictwa w płatnych kongresach szkoleniowych, ponieważ w istocie zastrzeżenie to sprowadzało się do zastosowania sankcji za brak spełnienia świadczenia pieniężnego, co w przypadku kary umownej jest niedopuszczalne.

Analogiczna sytuacja dotyczyła zastrzeżenia kary umownej w razie rozwiązania umowy z winy franczyzobiorcy (strony pozwanej). Nie ulega bowiem wątpliwości, że zastrzeżenie kary umownej za niewykonanie pierwotnego zobowiązania o charakterze pieniężnym (a takim był w istocie brak uczestnictwa w płatnych kongresach szkoleniowych) w związku

z następczym rozwiązaniem umowy bez wypowiedzenia, stanowi naruszenie art. 483 §1 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 20 listopada 2019 roku, III CZP 3/19, OSNC 2020, nr 5, poz. 35; uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z dnia 6 listopada 2003 roku, III CZP 61/03, OSNC 2004, nr 5, poz. 69 czy wyroku z dnia 17 stycznia 2020 roku, IV CSK 579/17, LEX nr 2766614.

Na marginesie jedynie można w tym miejscu jeszcze zauważyć, że w ocenie Sądu wskazane przez stronę powodową przykłady naruszeń umowy (brak uczestnictwa w płatnych kongresach szkoleniowych czy brak przesyłania danych o obrocie oraz ilości transakcji) nie powinny być podstawą do rozwiązania umowy z winy strony pozwanej, zwłaszcza że skutkowało to naliczeniem kary umownej. Takim naruszeniem było natomiast nieregulowanie przez stronę pozwaną opłat licencyjnych, ale miało ono niewątpliwie charakter zobowiązania pieniężnego i tym samym nie mogło być podstawą obciążenia karą umowną.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę w ocenie Sądu brak uczestnictwa w płatnych kongresach szkoleniowych oraz brak przesyłania informacji o obrotach i ilości transakcji nie uzasadniał rozwiązania przez stronę powodową umowy z winy strony pozwanej. Tym samym nie było także podstaw do naliczenia stronie pozwanej z tego tytułu kary umownej w wysokości 6883,04 zł.

Zgodnie z art. 481 §1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Dlatego też w zakresie zasądzonej kwoty ustawowe odsetki za opóźnienie należały się stronie powodowej od następnego dnia po umówionych przez strony terminach płatności faktur VAT (zgodnie z żądaniem).

Ustalając stan faktyczny i wydając rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie Sąd oparł się na przedstawionych przez strony dokumentach prywatnych, których treść co do zasady nie była kwestionowana. Sąd na podstawie art. 235² §1 pkt 2, 4 i 5 k.p.c. pominął jedynie wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka K. J. (prezesa zarządu strony pozwanej).

Mając zatem wszystkie powyższe okoliczności na względzie w ocenie Sądu stronie powodowej przysługiwało roszczenie o zapłatę kwoty 3123,06 zł (wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie). Dlatego też na podstawie art. 734 k.c. w zw. z art. 734 k.c., art. 627 k.c., art. 483 k.c. oraz art. 6 k.c. i art. 481 k.c., a także łączącej strony umowy, orzeczono jak w punkcie I wyroku.

W pozostałej części (wynikających z zawartej umowy opłat marketingowych oraz naliczonych kar umownych za brak uczestnictwa w dwóch kongresach szkoleniowych i za rozwiązanie umowy z winy strony pozwanej, o czym była już mowa wyżej) powództwo było nieuzasadnione i dlatego na podstawie tych samych przepisów podlegało oddaleniu, jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą stosunkowo rozdzielone. Strona powodowa wygrała w 25% w stosunku do pierwotnego żądania i poniosła koszty opłaty sądowej od pozwu w kwocie 750 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3600 zł, ustalone zgodnie z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w niniejszej sprawie. Należał się jej zatem zwrot kosztów w kwocie 1087,50 zł. Strona pozwana wygrała natomiast w 75%, ale nie poniosła żadnych kosztów podlegających zwrotowi. Zważywszy więc na wynik sprawy i poniesione przez strony koszty należało zasądzić od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1087,50 zł.